

تیا ری رخنه یی: شتهک ل م م رخنه ی بونیاتگ ری و ه و شا نگ ری ... س ران م م د

تیا ری رخنه یی:

شتهک ل م م رخنه ی بونیاتگ ری و ه و شا نگ ری

Deconstruction & Structuralism

س ران م م د

بونیاتگ رای بزووتنه و یی کی هزری بو ، ل نوان سا نی ۱۹۵۰-
۱۹۶۰ دا ل ف ر نسای پ ری س ند ، ب و ی ک ل تووری مر قای تی ب
زانستی مانا و ماناسازی اف د کر ت (ب نمون و و ک سیست م ک ب
ئا ماژ کان) .

ل بنده تدا ل بیرو اکانی فیرنا ند دی س س ر و قوتا بخانه کانی
م سک و پ راگ و و پ ری س ند ، ل ماوی سا لانی کی دوورو دریژدا
و کو شیکارکاری ئ کادی می زمان و ک ل توو ک م لای تی و هون ری و
... دا ب کار ده نرا .

ئوان وای ب د چون د توانر ت ل بوارگ ل کی ک ل توو ت بگ ی ل
ی بونیادی پ کها ت کانی زمان و و ، ک جیاکاری د کات ل نوان
ر کخستنه واقعی و ئ ندیش یی کاند ، ب نمون (لاکان) وای ب
د چوو ک ت ری د روونی ، ر س ی بونیادی ه ماکان ک جیاکاری
د خات نوان واقع و ئ ندیش و .

ب پ ی بیرو اکانی (ئ لیس ن ئ سیتر) چوار بنه مای ب رب و و
هاوبش ل ز رب ی ف رم بونیاتگ راکاندا ه ی ، ک ئ وانیش ؛
ی ک م : بونیات د ستیشانی شو نگ ی ه ر توخم ک د کات ل توخم کان
و ک گشت ، دوو م : ه ر سیست م ک پ یک رو بونیادی خ ی ه ی . س ی م :
یاسا بونیات ی کان زیاتر مام ل گ گ ف راه مها توو کان د کات و ک
بیرکردن و و ه و دان ب گ ی نیان ، چوار م : بونیاد "شتی
راست قین ی" ل ژر رووکار و و اکشا و و مانا کانی ل خ گرتوو .

ت نانت رخنه ی بونیاتگ راییش

(post-structuralism)

ه ر ب پ ر س ندن و در ژ بوون و یی کی بونیاتگ رای ل ق م
د در ت .

وشای بونیاد (. لـبند۰۰۰۰ تدا وشای کی لاتینی، بـ مانای بناغـ و
بند۰۰۰۰ ت دـت، لـ رخنـشدا دادـنرـت بـ تـوانینی رخنـگر لـ
رووکاری ناوـوی کار و ژـییـکان و شیکارکردنی بـ پیـی بـرنجامـ
تایبـتیکانی هـر بیردـزک بـ هونـرو و ژـو، لـ پـناو گـشتنـ
تـگـشتنـکی وردو تـواودا .

بـ نموونـ لـ بیروـای بیردـزی یـکـک لـ دامـزرـنـرانـی ئـم
قوتا بخانـیـدا کـ (جاکوبسن)ـ، وا دـوانـتـ هـر زمانـک کـ
هـگری ئـم چوار رـگـزـیـ:

نـرـ - - - بـ نـردراو

ناو۰۰۰۰ ک - - - رـمز

هـوـشانگـراکان هـدـستن بـ خوـندنـویـکی رخنـیی فـلسـفی
پـکها توو لـ سـر دوو یاسا، یـکـمیان: لـسـر بنـمای شوـنکـوتنی
شـوازی دـربـینی نووسـر کـ بیروـبـچوونـکانی لـسـر بنیات ناوـ.
یاسای دووـمیان: هـدـستـت بـ شیکارکردنی وردی وشـ
بـکارها تووـکان لـ دـربـینی ئـو بـچوونا نـدا .

بـ پیـی پانتایـ فـلسـفیـکانیش دـرهاویشـت دـروونی و پـکها تـ
هـزریـکانی خاوـن کارمان بـ ئاشکرا دـبـت، رـنگـ جارائـکیش
هـرشکردنـ سـر نووسـر بـت بـوی ناتـبایـکانی ناخیان دـردـکـوت
لـ گـای تاوتوـکردنی بابـتـکاندا .

هـوـشانگـرایـی نزیکـی ۴۵ سا پـش ئـستا لـ فـرـنسا لـسـر دـستی
(دریدا) سـریهـدا، خـی لـ خـیدا فـلسـفیـک نیـ، هـندـی ئـوی
رخنـی فـلسـفیـی، هـر لـبـر ئـمـش بوو یـکـک لـ دروشمـکانی
(دریدا) ئـو بوو کـ دـیگوت (هیچ شـتـکی تر لـ دـرـی دـقدا
بوونی نیـ) . ئـوان بـم نموونـیـ زیاتر رـ و گـرنگی بـبازی
هـوـشانگـرایـی روون دـکـنـو:

گـوهـرکـ بـ درـژایـی رـژگار پیسی و تـزی لـسـرکـکـبوو، تا
رووکاری دـرـکی داپـشی و وکـشـوی پشـلـک دـردـکـوت، بـمـام ئـم
بـهای راستـقینـی ناسینـو گـر لـی نـدین و هـینـو شـنـینـو
تا پـکها تـو بوو راستـقینـکی خـی نـبینـو .

بـ پیـی اکانی دریدا بـبازی هـوـشانگـرایـی تاکـ هـکارکـ بـ
وـرگـرنـو و کـشانـوی متمانـ لـ شـتـ باوـکانی وکـ رامیاری و
ئاکاری و لـژیکـ جا لـبـرئـوی ئـم یـخسیری قـفـزی یاسای
زمانـوانین، و دـرباز بوون لـی مـحا، ئـوا باشتـر وایـ بـ کاری
هـوـشانگـرایـی زمانی دـقـکان هـستین .

کـواتـ دـبـت وشـکان و هـموو پاشکـ زانستی و مـعریفی و

کارل جید کا نیشی راڦ بکرڻ لاء پڻ یو نڊیان به یاسا فیکری و رښیریه کان که لهوای هه قو لاون. که واتم مارج نیه ئوانه دربهین له راستی بکرڻ وک ئوای ویستی دکهین، چونکه وشه تانیا هه ما و شفریه که مانا و ئاماژ کانیا له نهست (اللاوعي) مرڦدا هه که لراوه. که واتم بهم پهیه ماناکان بوونیا نییه. ده که یند خای درککردنی ئوای استی جره که له شهوکانی خایا و نه نده شه. ئوا ئهم له دنیای استه قیندا نازین، هه نندی له ناو دیدو به جوونه کانه ندا دژین، بهم پهیه شه خو نندنوه ده بهت به جره که له نه خو نندنوه.

بهیه په ستم دد رنه کان گرنگیان به زانستی زمان و بیرد زکای تشومسکی ده دا، که جختی له سر ئوه ده کردوه زمان و ئاخوتن یاسای گردوونی و جینی هیه، نه که وک ئوای داروینیه کان بهی ده چوون بهوای زمان تانیا په شک و تنه کی له خا بووه له سه فوری دوورو دره ژي مرڦ له ز رانبازی له په ناوی مانوه دا.

له ره وه شه ونکه وتوانی دریدا که وتنه مهیدانی نووسینه وه مه ژوو و به ره نجام کانی له مردنی نووسه ره وه. له به ره ئوای ناتوانین مه ژووش بگه ینه وه که واتم ده بهت به شهو په کی یه یی له که ئوه که انان واندا بژین و شانه به شانی مه ژوونووسانیش ره نگه ئهم شه که انان وهی خمان هه بهت.

هه وه شانگه رایي که په که له په شه وانی بریتی بوو له (دریدا) له گرنگترین که که کانی بریتی بوو له نه که یی کردنی دواين پیناس به شته کان، یان په ناسه ی (هه) وک گوتراوه. بهم پهیه شه راستی ته یی وه له سر هه وه ستی رووناکبیر و چوارچه وه مه عریفیه که ی بنیات ده نرت که له وهی ده ده چته. که واتم ئهم به زمان قسه ناکهین، به که یاری په ده کهین. چونکه بونیادی زمان له راستیدا ته وانینی ته شیریه که که بووه، نه که شته تر. به پهی به چوونی قوتا بخانه هه وه شانگه رایي که دریدا په شه وای ته ده کات زمان ئاونه ی سروشت نییه وک زه رینه وای به ده چن، به که زمان خای له خیدا وه هم و خایا که و ده بهت له بنه وه له یه شه بکه شهت.

(Jacques Derrida)

دریدا نا ته پڻ یو نډی نه وان وشه و مانا و ئاماژ کانی هه یی، به که خنه ی ئوه ده که وشه ئاماژ په کی زانراوی نییه.